

UNGAS SYN PÅ LÄROMEDEL

Läromedelsförfattarna

FAKTA OM UNDERSÖKNINGEN:

Utförd av: Ungdomsbarometern

På uppdrag av: Läromedelsförfattarna

Intervjumetod: Onlineundersökning

Målgrupp: Högstadiееlever och
gymnasieelever (15-21 år)

Fältperiod: 9:e – 26:e december 2020

Antal respondenter: 1011 st.

Resultaten har viktats utifrån kön och ålder för att spegla Sveriges ungdomar utifrån dessa parametrar.

INNEHÅLL

TILLGÅNG OCH ANVÄNDNING	3
SKILLNAD I TILLGÅNGEN TILL LÄROMEDEL	5
LÖSPAPPER OCH SÖKMOTORER	10
ATTITYDER TILL LÄROMEDEL	13
VIKTEN AV LÄROMEDEL	15
LÄROMEDELSPREFERENSER	19
FRITEXTSVARSANALYS	22
ANVÄNDNING AV LÄROMEDEL	24
PROBLEM OCH KONSEKVENSER	31
PROBLEM MED LÄROMEDEL	33
KONSEKVENSER AV LÄROMEDELSBRIST	39
SAMMANFATTNING	42

KAPITEL 1

LÄROMEDEL: TILLGÅNG OCH ANVÄNDNING

KAPITEL 1

TILLGÅNG OCH ANVÄNDNING

Läromedel har länge varit ett stående inslag i undervisningen och dess relevans för det moderna lärandet är svårslaget. Även om synen på vad ett läromedel kan vara har ändrats rejält under de senaste decennierna - med ett breddande ifrån läroböcker till att även inkludera digitala läromedel - så har betydelsen av ett bra läromedel knappt förändrats.

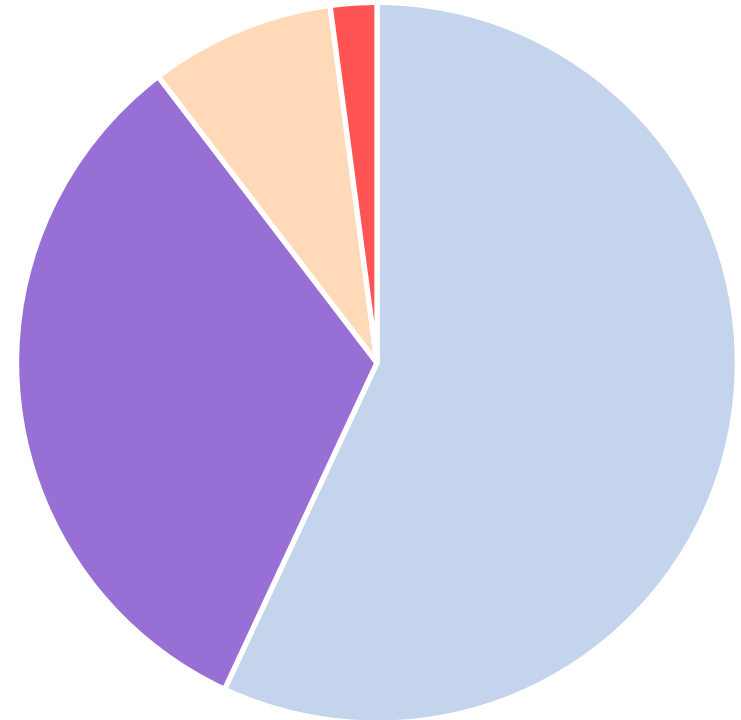
I rapportens första kapitel så kikar vi specifikt på hur unga upplever tillgången till läromedel är, och ifall den upplevs som bristfällig - varför den är det och vilka alternativ som erbjuds istället.

Trevlig läsning!

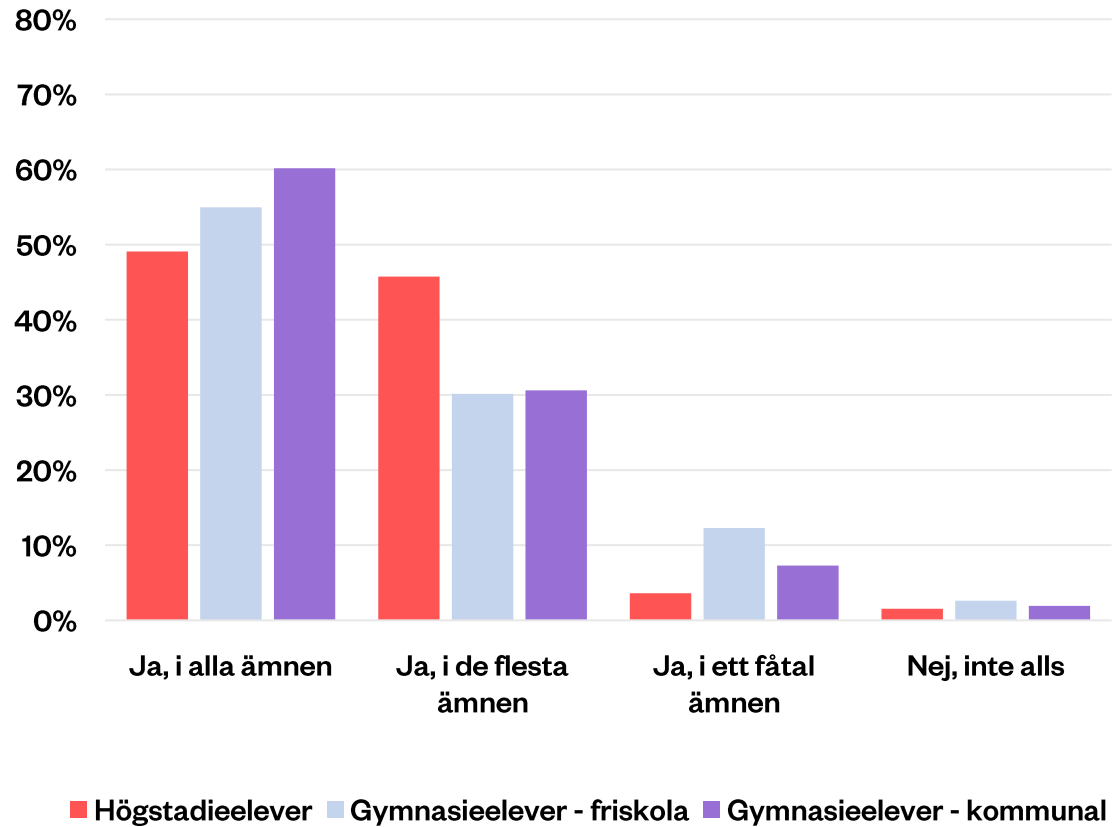
MAJORITETEN AV ELEVER FÅR LÄROMEDEL AV SIN SKOLA - MEN INTE I ALLA ÄMNEN

■ Ja, i alla ämnen ■ Ja, i de flesta ämnen ■ Ja, i ett fåtal ämnen ■ Nej, inte alls

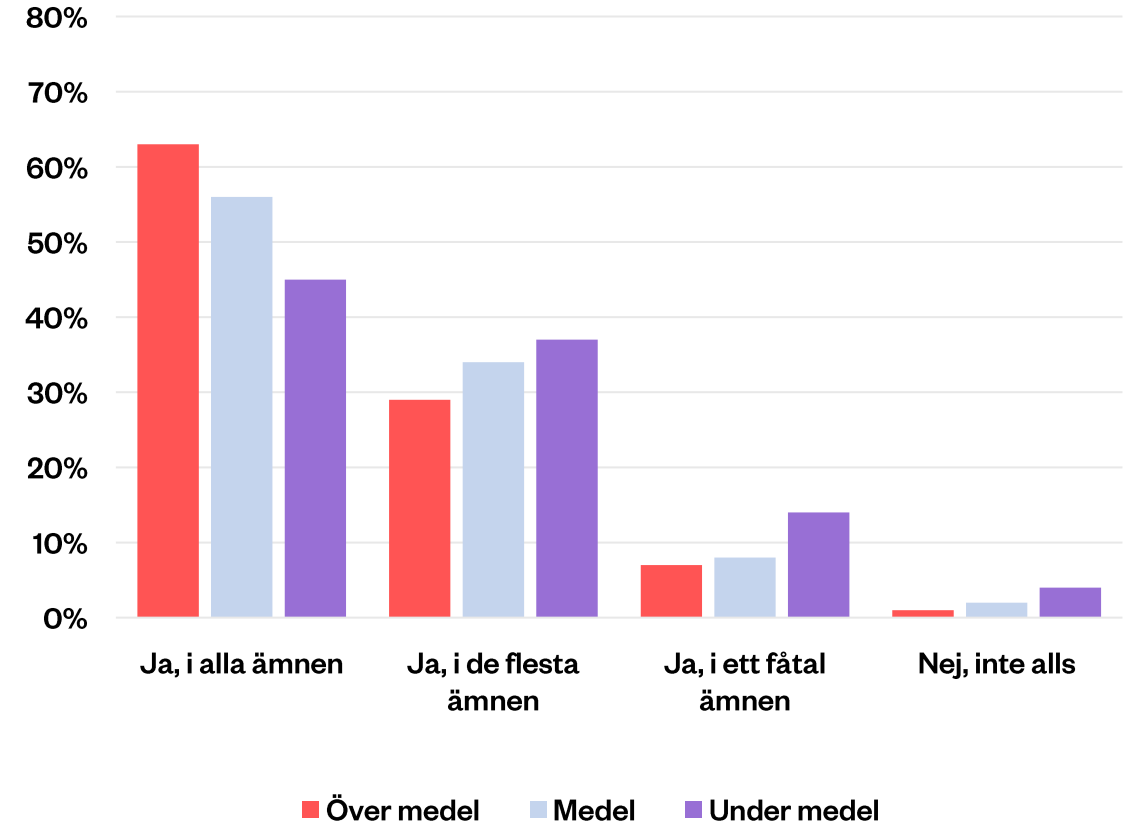
Fråga: Får du läromedel av din skola?

STORA SKILLNADER I TILLGÅNGEN TILL LÄROMEDEL

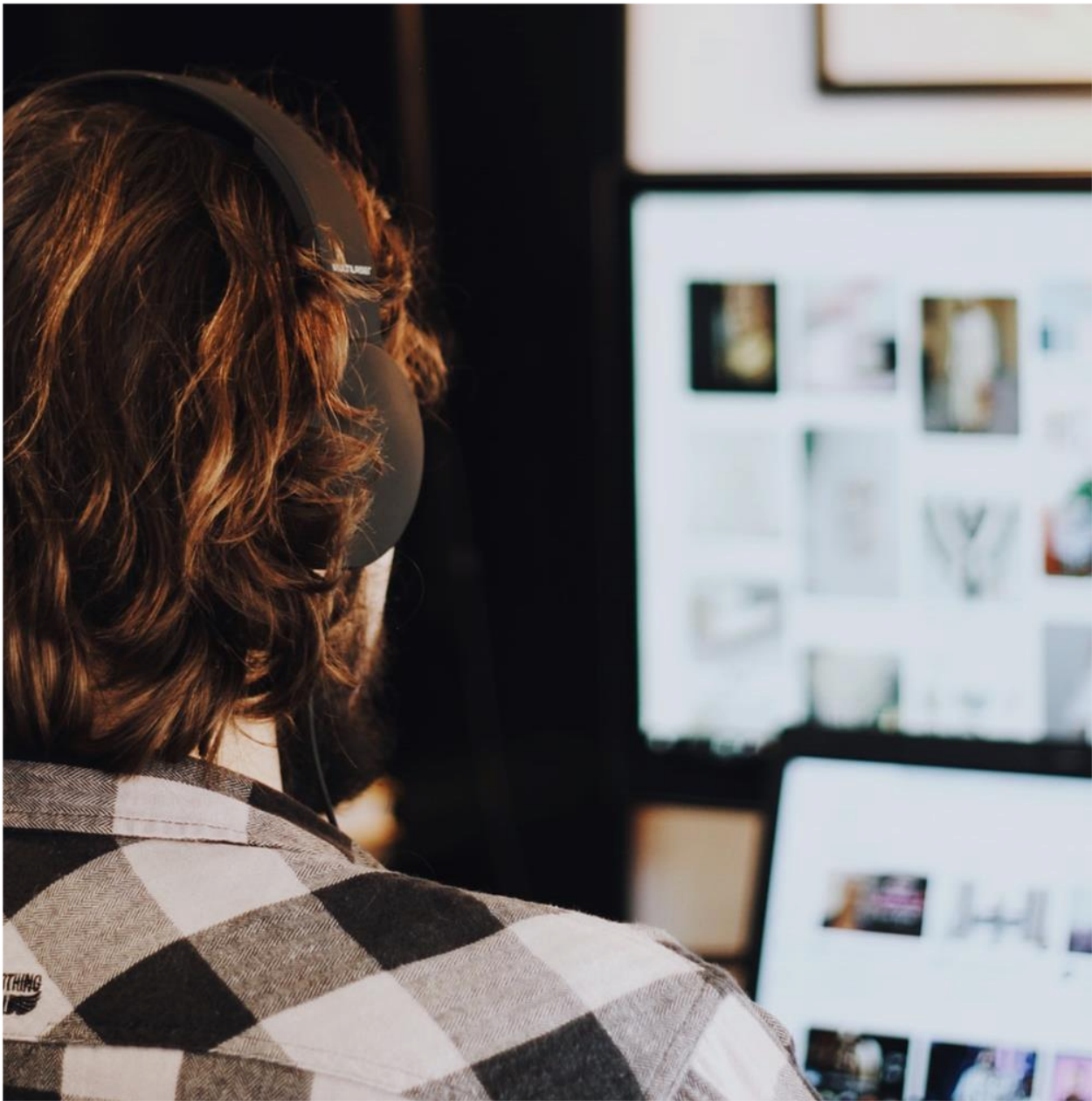

Fråga: Får du läromedel av din skola? Brytning: Sysselsättning

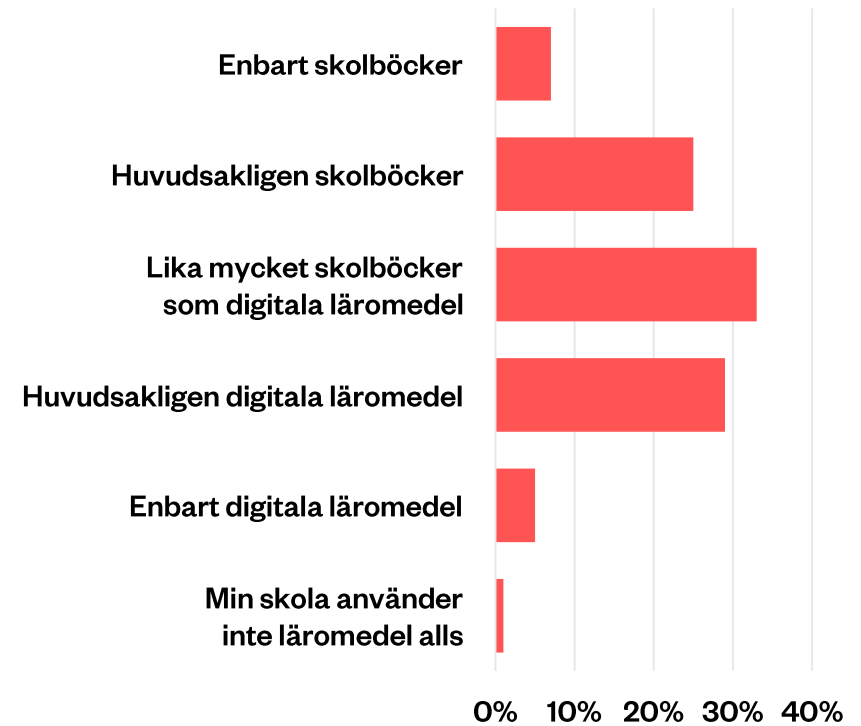
- FRÄMST UTIFRÅN FAMILJENS EKONOMI

Fråga: Får du läromedel av din skola? Brytning: Upplevd familjeekonomi

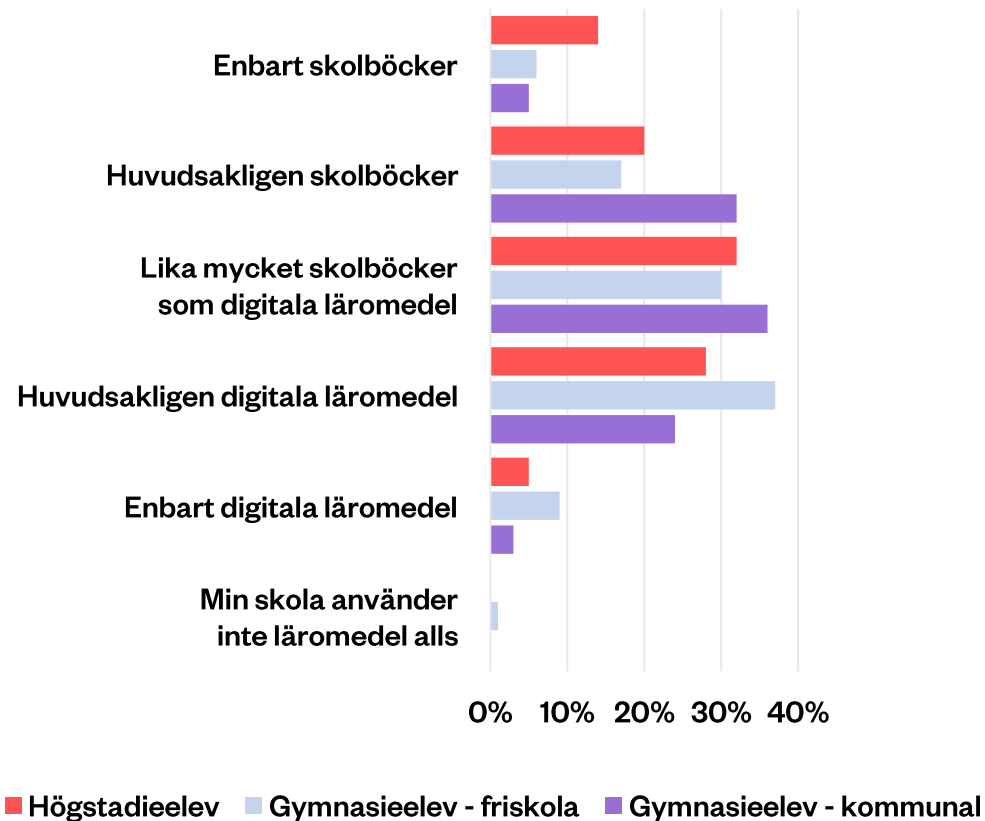

ANVÄNDANDET AV LÄROMEDEL ÄR JÄMNT UTSPRITT MELLAN DIGITALA OCH FYSISKA LÄROMEDEL

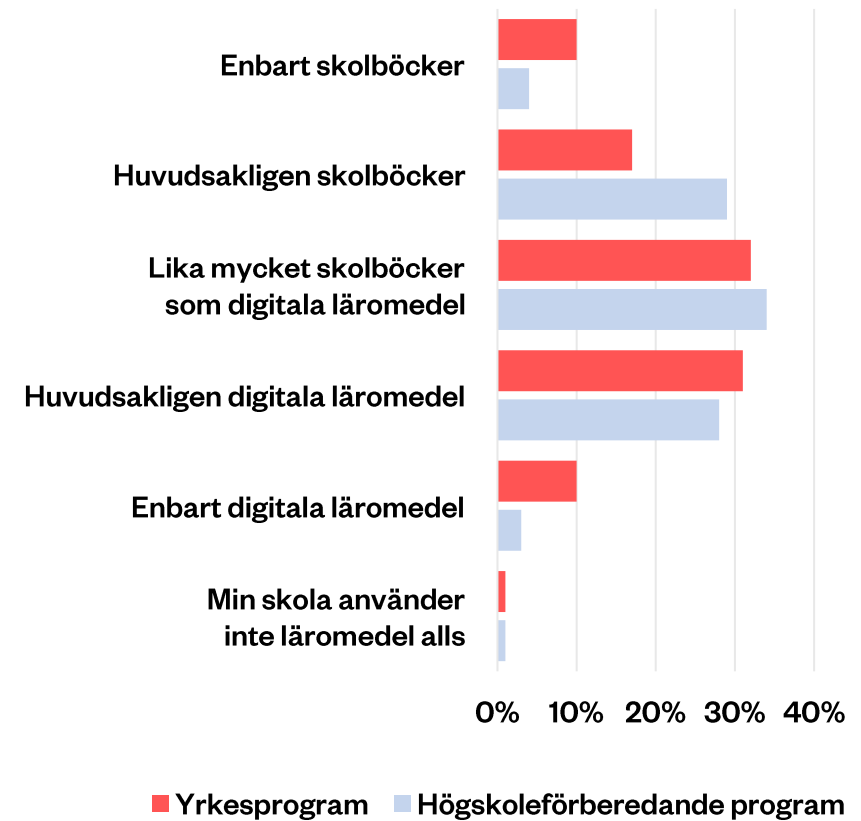
Fråga: Vad stämmer bäst in på vilken typ av läromedel ni använder på eran skola?

GYMNASIEFRISKOLOR ANVÄNDER BÖCKER I LÄGRE GRAD

Fråga: Vad stämmer bäst in på vilken typ av läromedel ni använder på eran skola?
Brytning: Sysselsättning

MELLAN PROGRAMTYP ÄR MÖNSTRET INTE LIKA KLART

Fråga: Vad stämmer bäst in på vilken typ av läromedel ni använder på eran skola?
Brytning: Yrkes- och högskoleförberedande program

**INTE ENS HÄLFTEN AV DE
UNGA SOM VUXIT UPP MED
SÄMRE FAMILJEEKONOMI FÅR
LÄROMEDEL I ALLA ÄMNINGEN**

KAPITEL 1

Av de som inte får läromedel i alla ämnen uppger 26 % att det är eftersom de inte får läromedel av sina lärare, men bristen på tillgång har olika anledningar. De elever som inte fått läromedel i alla ämnen har med stor sannolikhet fått något material av sin lärare, såsom en presentation eller utskrivna lösblad.

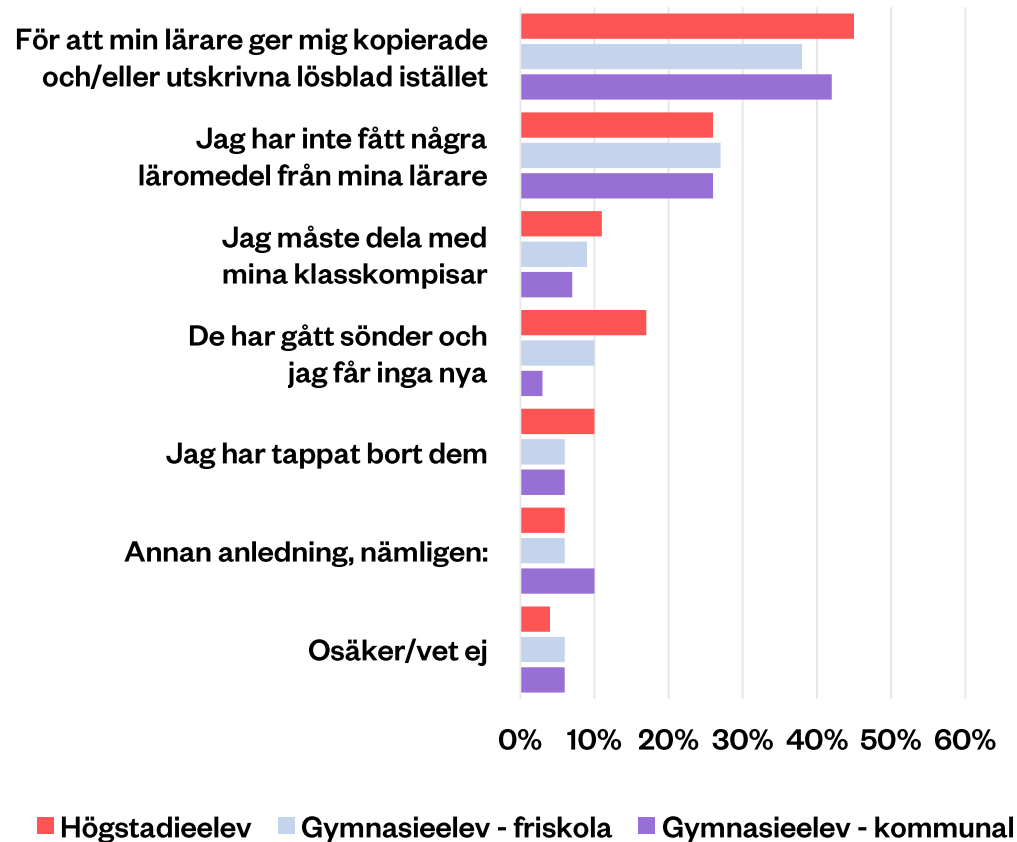
26%

DE SOM INTE FÅR LÄROMEDEL ANVÄNDER ISTÄLLET SÖKMOTORER ELLER FÅR LÖSPAPPER AV SIN LÄRARE

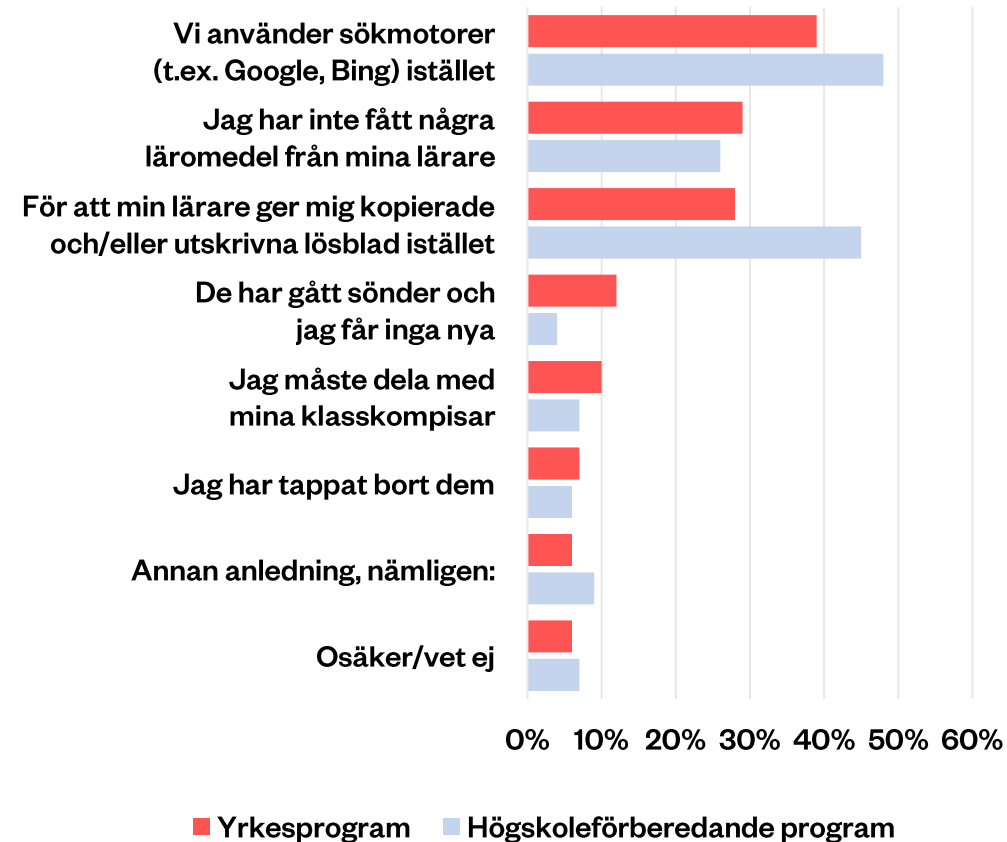
Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen. Varför?
Brytning: Får inte läromedel i alla ämnen.

TRASIGA LÄROMEDEL - EN VANLIGA ORSAK TILL ATT HÖGSTADIEELEVER SAKNAR SKOLBÖCKER

Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen. Varför?
 Brytning: Får inte läromedel i alla ämnen samt sysselsättning

UNGA PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM ANVÄNDER LÖSBLAD I HÖGRE GRAD

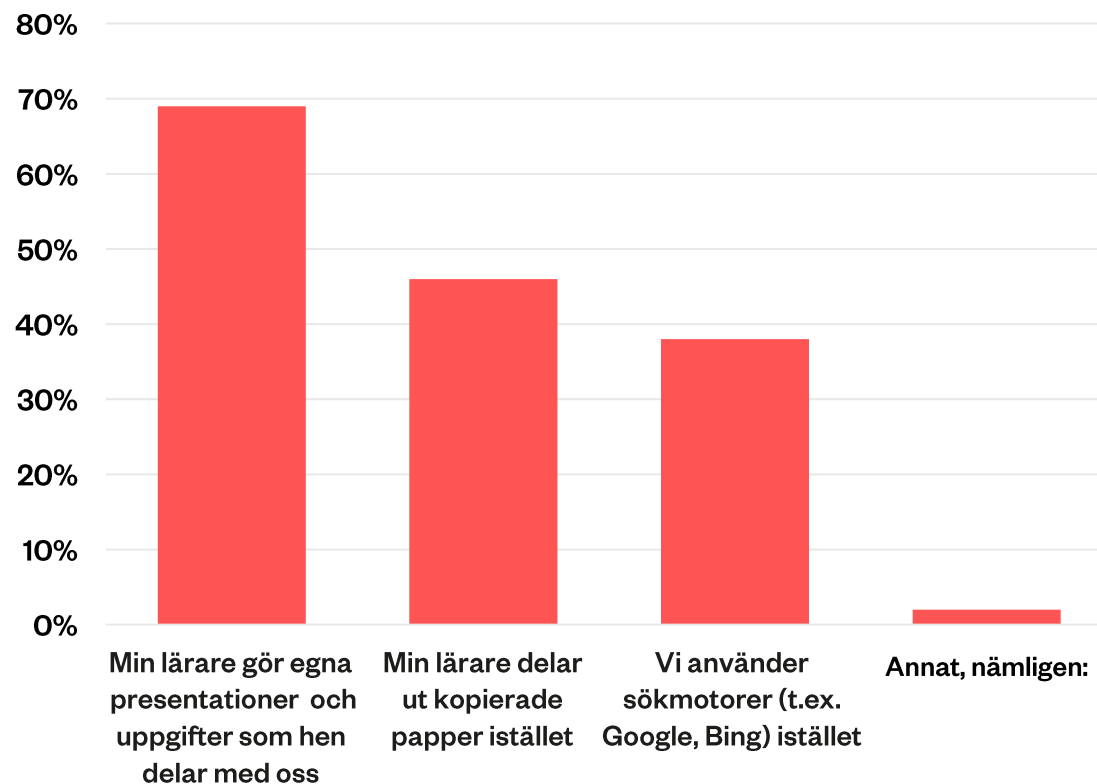
Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen. Varför?
 Brytning: Går yrkes- eller högskoleförberedande program och får inte läromedel i alla ämnen

KAPITEL 1

Av de som inte använder läromedel på lektionerna så uppger nästan 7 av 10 att deras lärare gör presentationer som hen senare delar med dem istället

69%

VAD ANVÄNDER DE SOM INTE ANVÄNDER LÄROMEDEL?

Fråga: Du har svarat att ni inte använder läromedel på lektionerna. Vad använder ni istället?
Brytning: Använder inte läromedel på lektionerna

A young woman with long dark hair and glasses is shown in profile, reading a book. She is wearing a white t-shirt. The background is a library with many bookshelves filled with books, which are slightly out of focus. The overall lighting is soft and natural.

KAPITEL 2

ATTITYDER TILL LÄROMEDEL

KAPITEL 2

ATTITYYDER TILL LÄROMEDEL

I rapportens andra kapitel så vänder vi oss helt och hållet till ungas uppfattningar om läromedel och konstaterar främst att unga generellt anser att läromedel är väldigt viktiga för dem. Anledningarna till varför man uppskattar läromedel är många, och vissa grupper tenderar att lägga större vikt vid läromedel än andra.

För att klargöra hur unga resonerar om läromedel så har vi lagt ett lite större fokus i kapitlet på att låta de ungas röster komma fram, som ett sätt att måla mellan dataraderna. För även om de flesta unga håller med om att läromedel är viktiga så finns det vitt skilda åsikter om varför så är fallet.

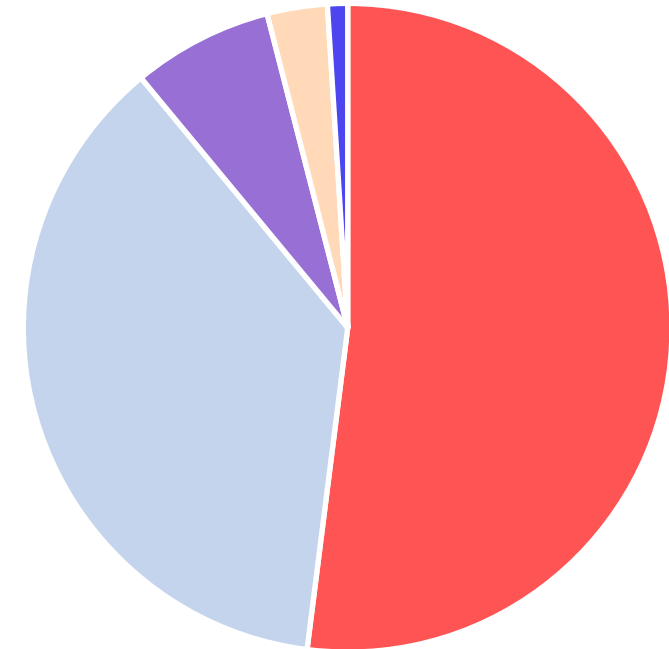

CITAT

”Lär mig bättre när jag läser själv, används som komplement till läraren. Efter till exempel en genomgång av läraren brukar jag läsa i boken eller på datorn om det den precis gått igenom för att ta med mig allt”

Tjej, 18 år, elev på ett högskoleförberedande program på frågan ”Hur hjälper dina läromedel dig i skolan?” (använder lika skolböcker som digitala läromedel).

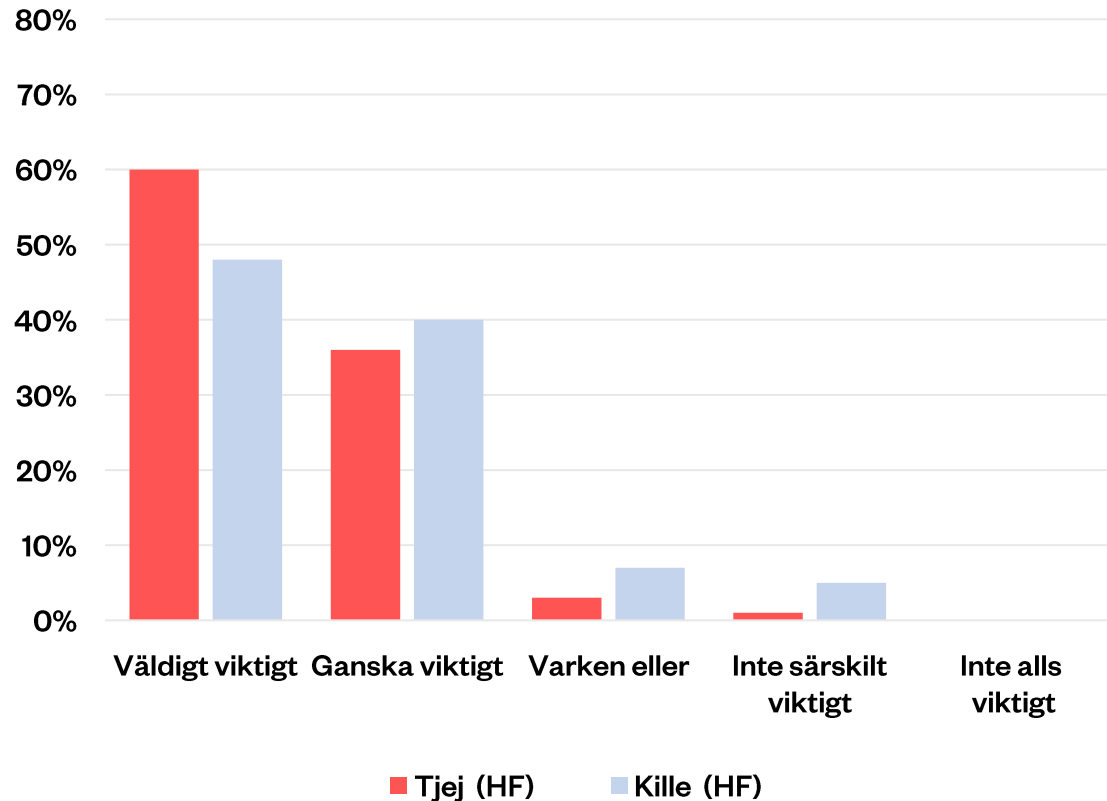
9 AV 10 UNGA TYCKER ATT LÄROMEDEL ÄR VIKTIGA OCH MER ÄN HÄLFTEN ATT DE ÄR VÄLDIGT VIKTIGA

- Väldigt viktigt
- Ganska viktigt
- Varken eller
- Inte särskilt viktigt
- Inte alls viktigt

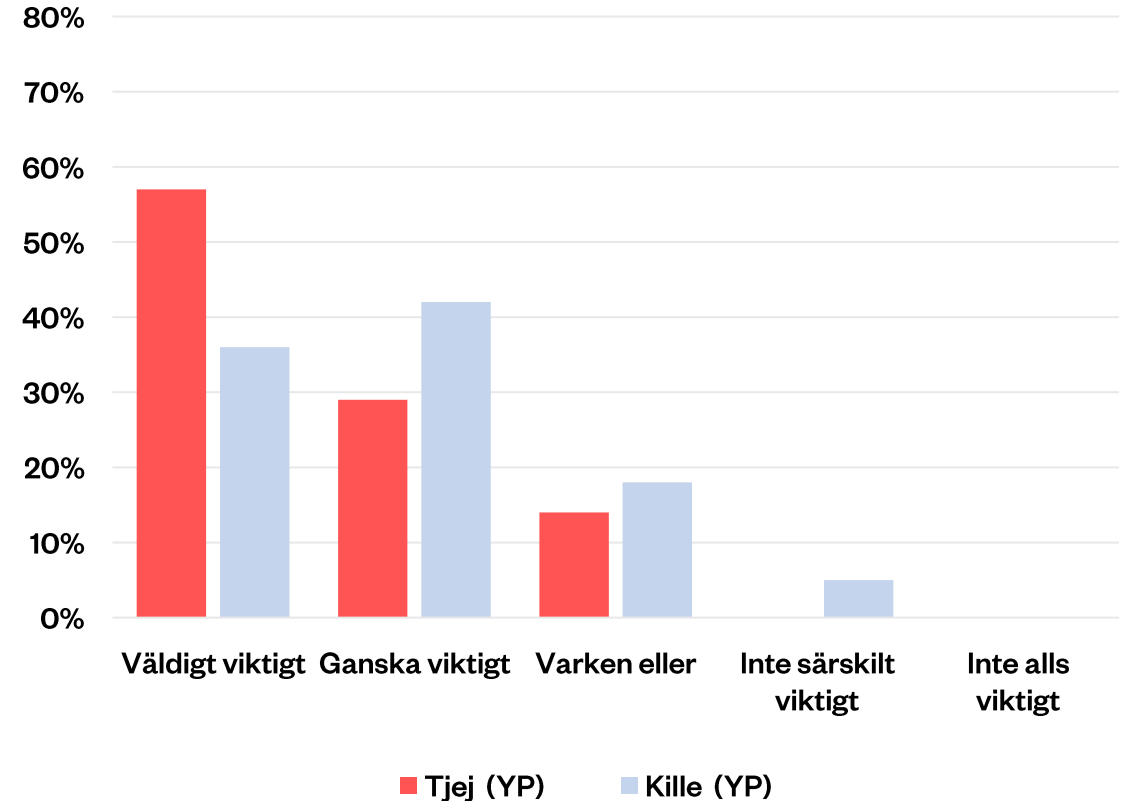
Fråga: Hur viktigt tycker du att det är med läromedel?

ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM OM VIKTEN AV LÄROMEDEL

Fråga: Hur viktigt tycker du att det är med läromedel?
 Brytning: Kön Filter: Elever på högskoleförberedande program (HF)

ELEVER PÅ YRKESPROGRAM OM VIKTEN AV LÄROMEDEL

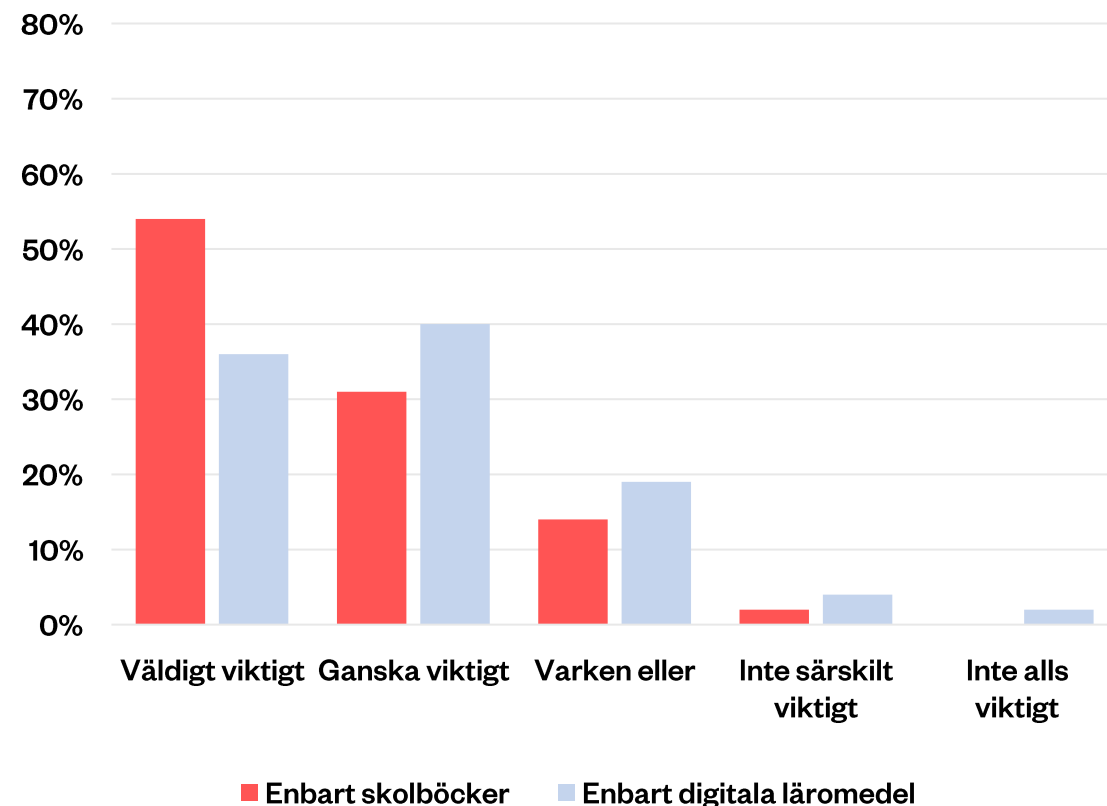
Fråga: Hur viktigt tycker du att det är med läromedel?
 Brytning: Kön Filter: Elever på yrkesprogram (YP)

CITAT

”Böcker är bra för att sammanfattningen av något ämne man förstår lättare och det är mer sammanhängande om man jämför med nätet. Nätet har för många artiklar som man ska försöker sålla bort. I en bok har man ett tydligt svar.”

Tjej, 18 år, går på ett yrkesprogram och hennes skola använder huvudsakligen digitala läromedel

ELEVER SOM GÅR PÅ SKOLOR ENBART MED BÖCKER TYCKER ATT LÄROMEDEL ÄR VIKTIGARE

Fråga: Hur viktigt tycker du att det är med läromedel?

Brytning: Skolan använder enbart skolböcker / Skolan använder enbart digitala läromedel

CITAT

**”De ger en tydligare
förståelse om jag inte
har förstått det läraren
har gått igenom.”**

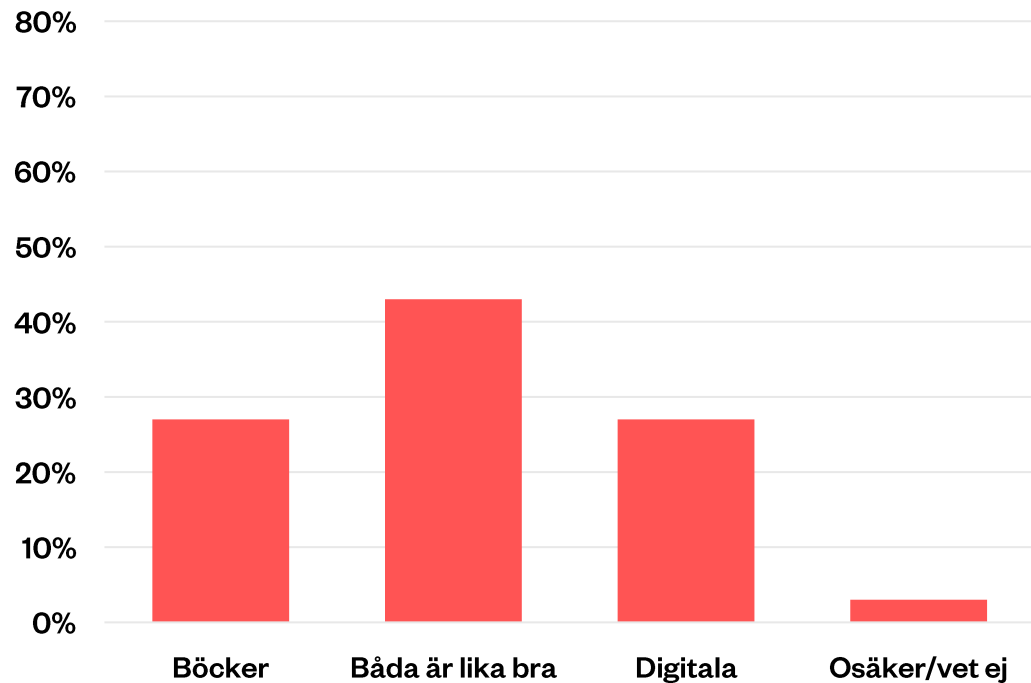
Tjej, 18 år, går på ett högskoleförberedande program och hennes skola använder huvudsakligen skolböcker

CITAT

**”De hjälper mig att
förtydliga det läraren
säger. Många gånger är
lärarna så otydliga att
all min kunskap kommer
från läroböcker och
digitala plattformar..”**

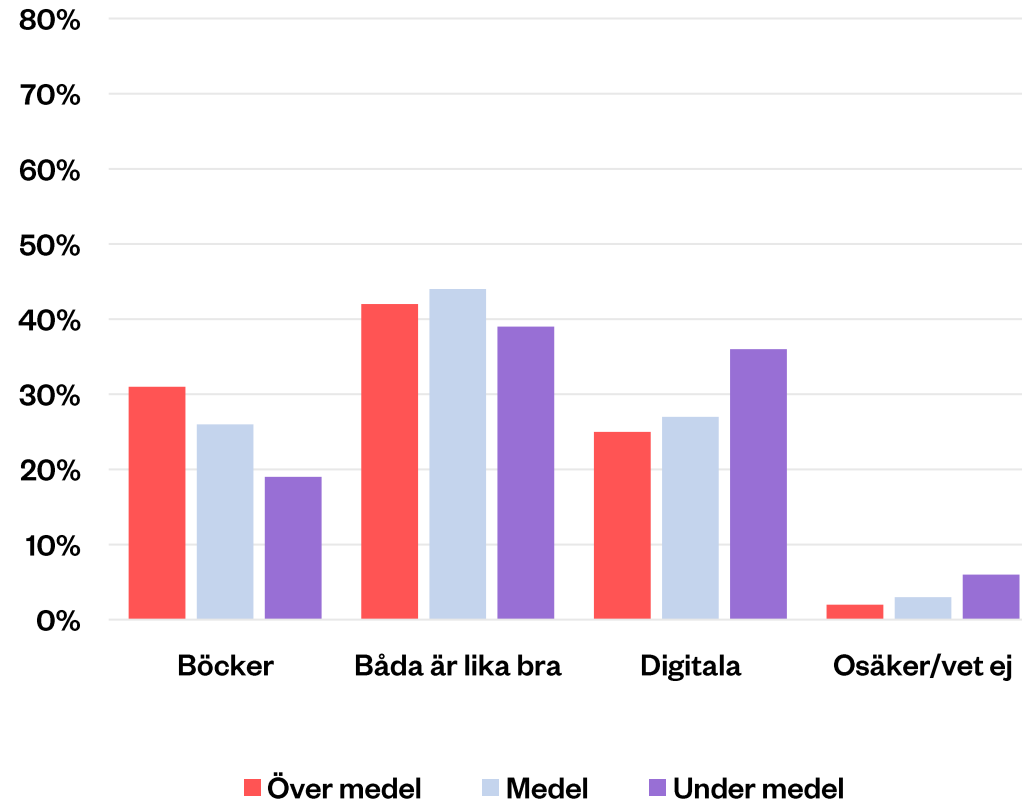
Tjej, 18 år, går på ett högskoleförberedande program och hennes skola använder lika mycket skolböcker som digitala läromedel

UNGA UPPSKATTAR BÖCKER OCH DIGITALA LÄROMEDEL LIKA MYCKET

Fråga: Föredrar du böcker eller digitala läromedel?

UNGA MED SÄMRE FAMILJEEKONOMI UPPSKATTAR DIGITALA LÄROMEDEL I HÖGRE GRAD

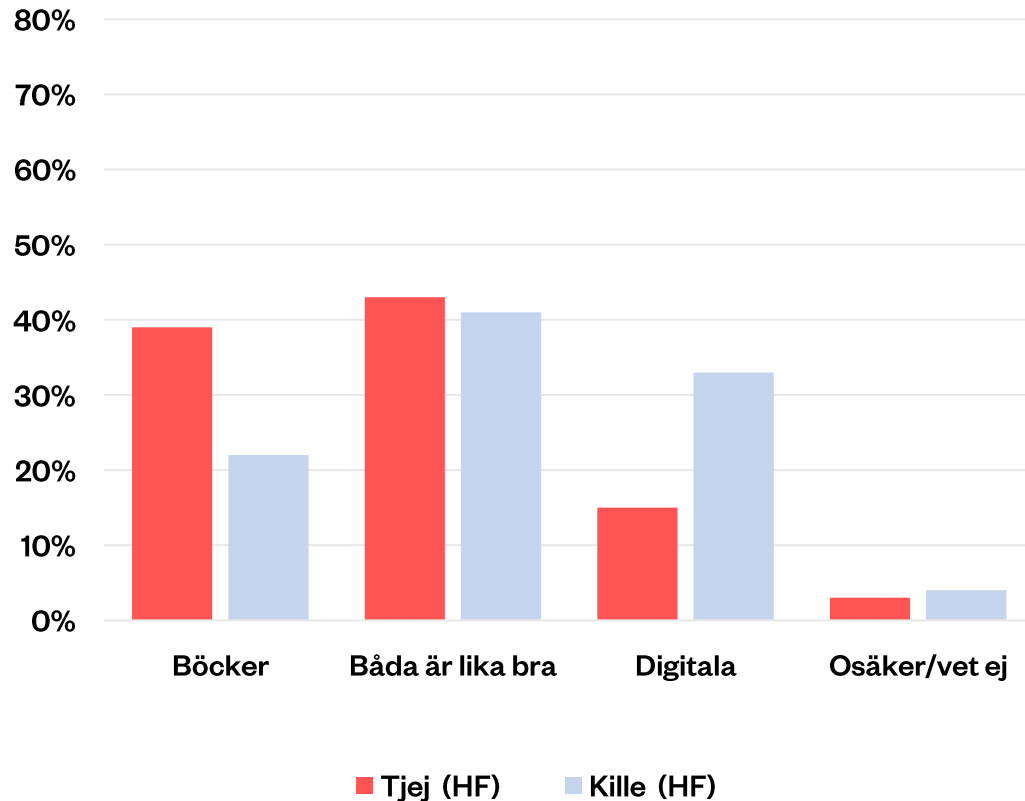

Fråga: Föredrar du böcker eller digitala läromedel? Brytning: Upplevd familjeekonomi

A person is shown from the chest up, sitting and reading an open book. They are wearing a maroon sweater. The background is a blurred library or study area with bookshelves. A decorative pillow with a floral pattern is visible on the left side of the frame.

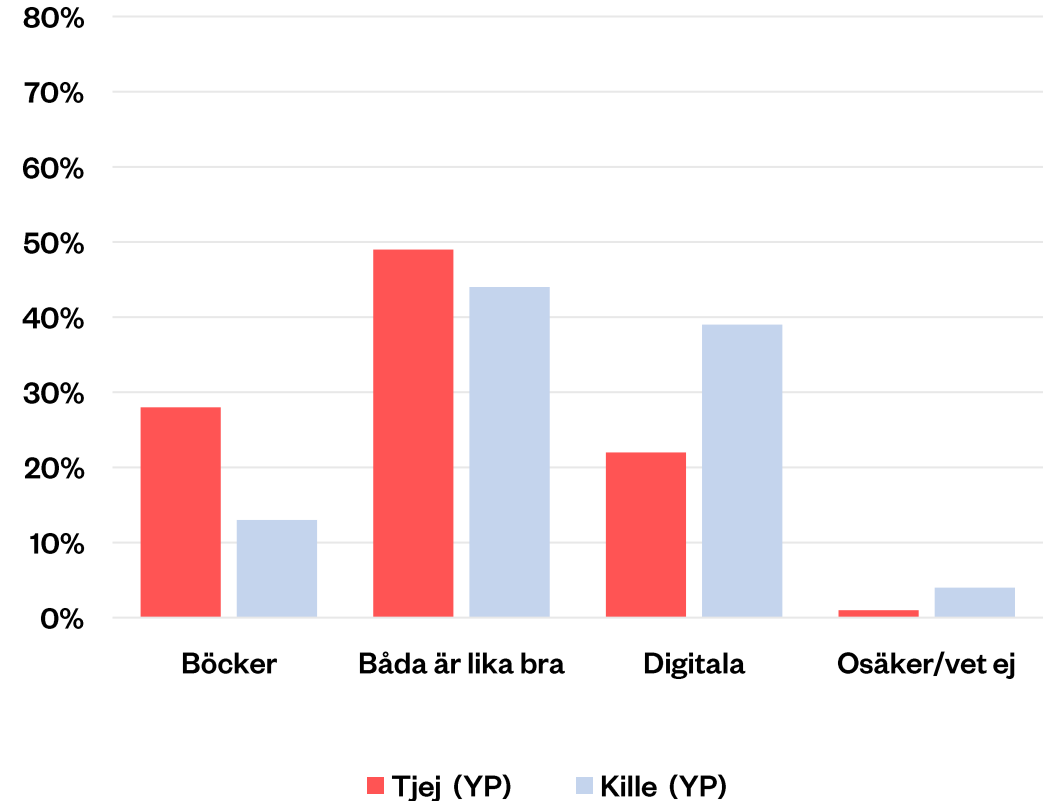
**DUBBELT SÅ MÅNGA TJEJER
FÖREDRAR FYSISKA BÖCKER,
JÄMFÖRT MED KILLAR**

ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM OM LÄROMEDELSFORMAT

Fråga: Föredrar du böcker eller digitala läromedel?
Brytning: Kön Filter: Går HF program

ELEVER PÅ YRKESPROGRAM OM LÄROMEDELSFORMAT

Fråga: Föredrar du böcker eller digitala läromedel?
Brytning: Kön Filter: Går YP

FÖR LÄROMEDEL

Anledningarna till varför eleven uppskattar läromedel är många. En av de vanligaste anledningarna är att det fungerar som ett komplement till läraren och vad läraren har sagt under lektioner. Läromedel uppges hjälpa till vid inläring och gör det enklare att ta ikapp om eleven exempelvis missat en lektion. Eleverna är även tacksamma över att ha ett fristående alternativ till vad läraren lär ut, och att de faktiskt lär sig bättre med en bok i handen, eller ett digitalt läromedel på sin enhet.

En del elever tycker även att läromedel hjälper till när läraren brister i sin förmåga att lära ut och att de då genom läromedlen kan ta större ansvar för sin egna inläring och inte enbart förlita sig på lärarens metoder. För några är läromedel ett sätt att göra ännu bättre ifrån sig - för andra är det ett sätt att kunna klara av studierna överhuvudtaget.

Fråga: Hur hjälper dina läromedel dig i skolan?

CITAT

”Utan läromedel har jag väldigt svårt att exempelvis plugga hemma till ett prov. Läromedel är i högsta grad den största anledningen till att jag överhuvudtaget lär mig något i skolan.”

Kille, 16 år, går på ett högskoleförberedande program och hans skola använder huvudsakligen digitala läromedel

CITAT

”Lättare att hänga med hemifrån speciellt under denna terminen (HT20) eftersom att man har varit tvungen att vara hemma vid minsta symptom.”

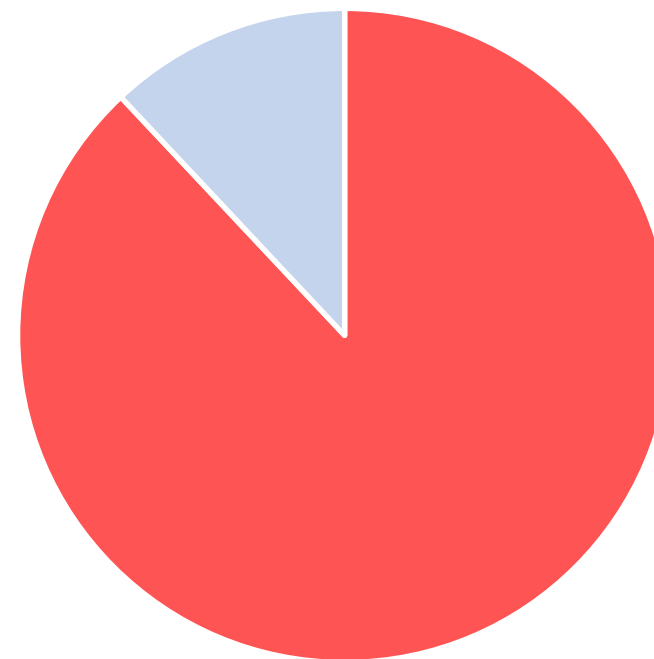
Kille, 16 år, går på ett högskoleförberedande program och hans skola använder lika mycket skolböcker som digitala läromedel

CITAT

”Jag är en person som främst lär mig genom läsning. Det betyder att presentationer som läraren gjort inte tillför mig särskilt mycket. Boken är den främsta lärokällan för mig.”

Tjej, 18 år, går på ett högskoleförberedande program och hennes skola använder lika mycket skolböcker som digitala läromedel

JAG ANVÄNDER LÄROMEDEL NÄR JAG PLUGGAR

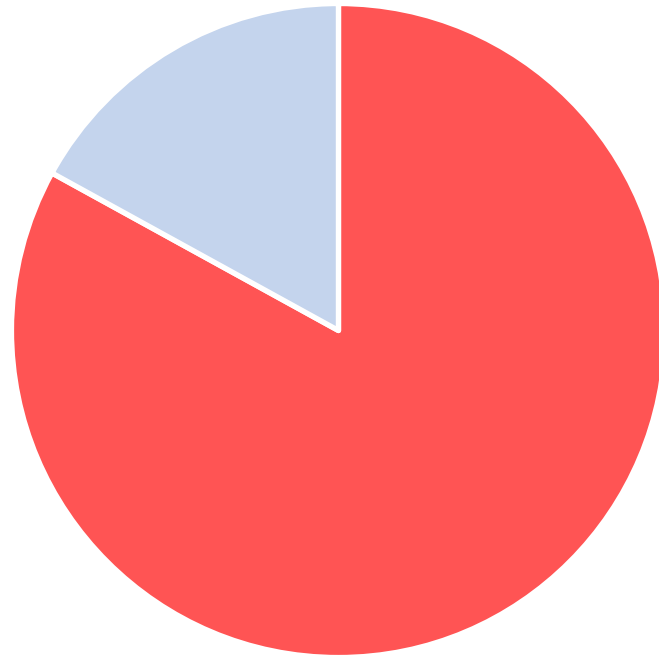
■ Stämmer

■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

MIN SKOLA GER MIG ALLA LÄROMEDEL JAG BEHÖVER I ALLA ÄMNEN

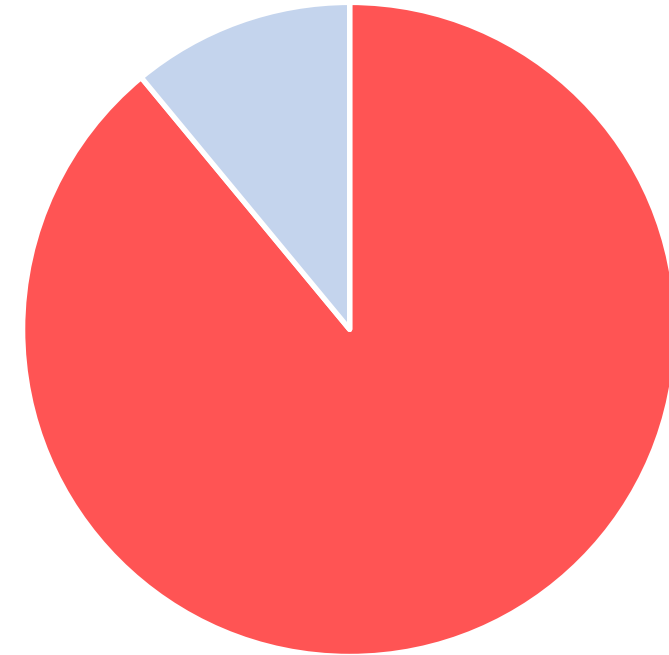

■ Stämmer ■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

VI ANVÄNDER LÄROMEDEL PÅ LEKTIONERNA

■ Stämmer ■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

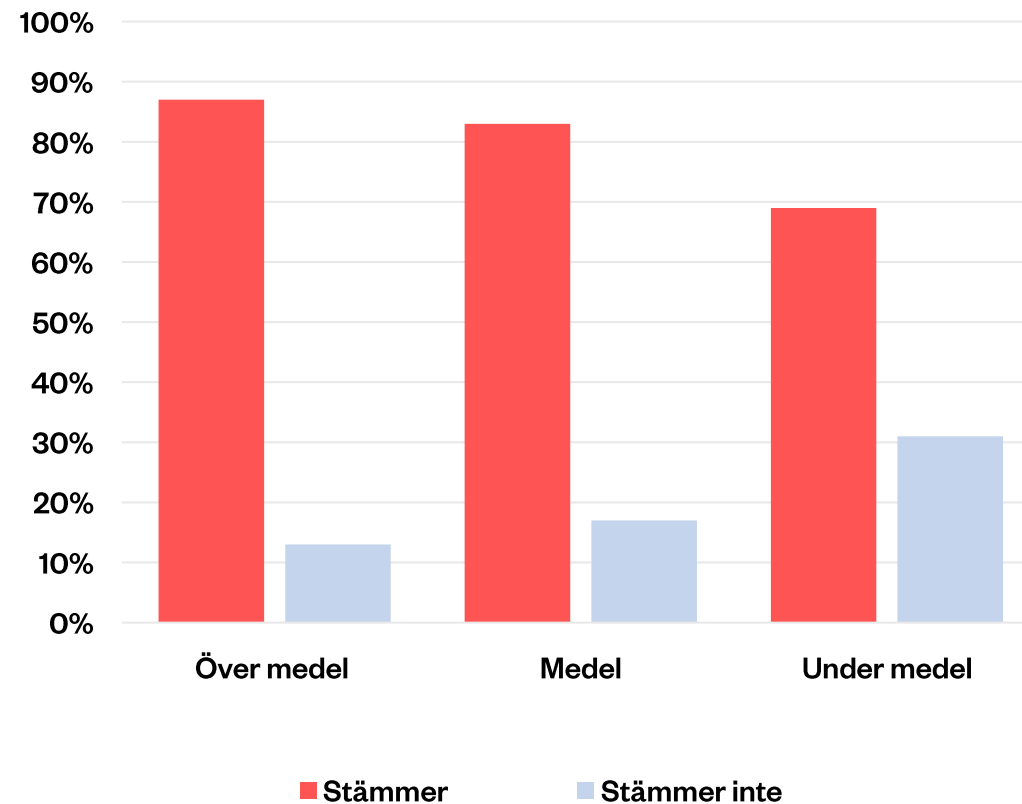
**4 AV 5 ELEVER UPPLEVER
ATT SKOLAN GER DEM DE
LÄROMEDEL SOM BEHÖVS**

KAPITEL 2

Unga uppväxta i hem med lägre socioekonomisk status upplever i lägre grad att de får alla de läromedel som behövs från skolan. Endast 7 av 10 instämmer på påståendet.

69%

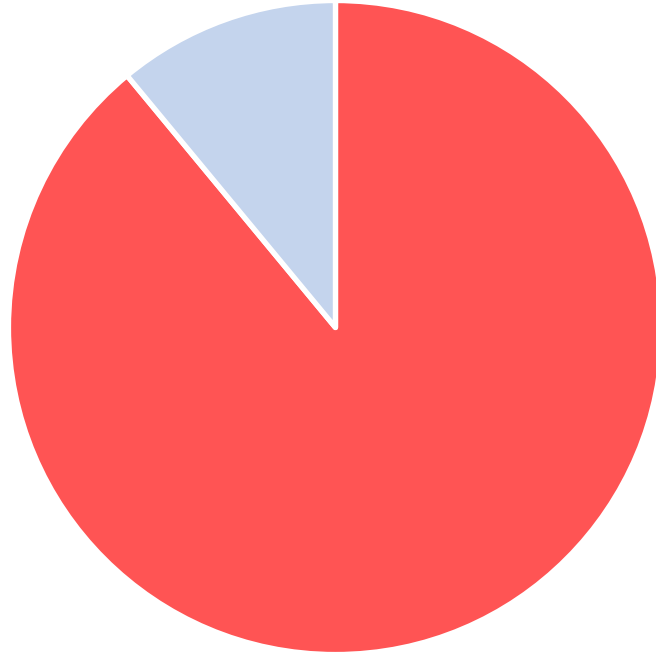
MIN SKOLA GER MIG ALLA LÄROMEDEL JAG BEHÖVER I ALLA ÄMNER

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel / Upplevd familjeekonomi

LÄROMEDEL HJÄLPER MIG ATT LÄRA MIG SAKER I SKOLAN

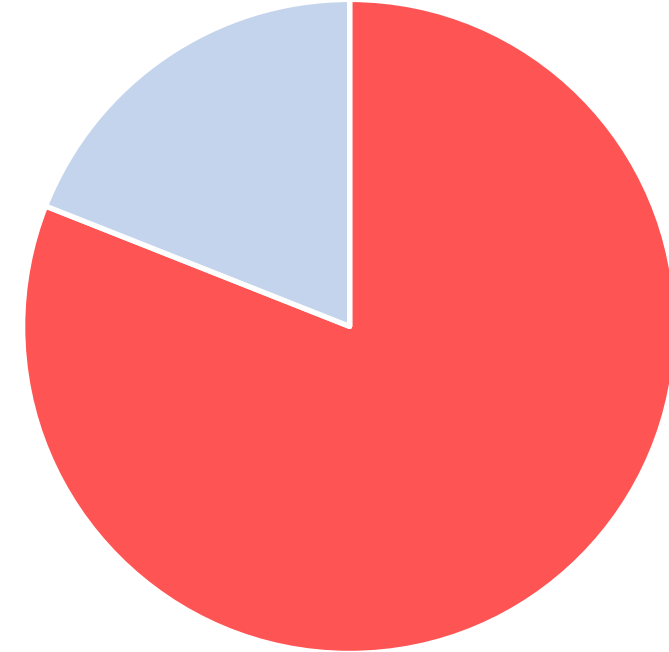
■ Stämmer

■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

MINA LÄROMEDEL HJÄLPER MIG NÄR JAG INTE FÖRSTÅR VAD LÄRAREN MENAR

■ Stämmer

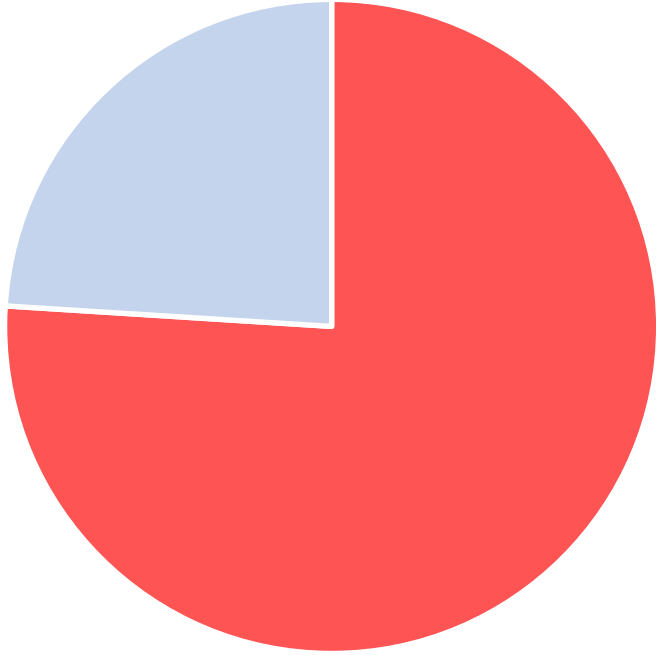
■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

JAG ANVÄNDER LÄROMEDEL FÖR ATT LÄSA IKAPP OM JAG HAR MISSAT EN LEKTION

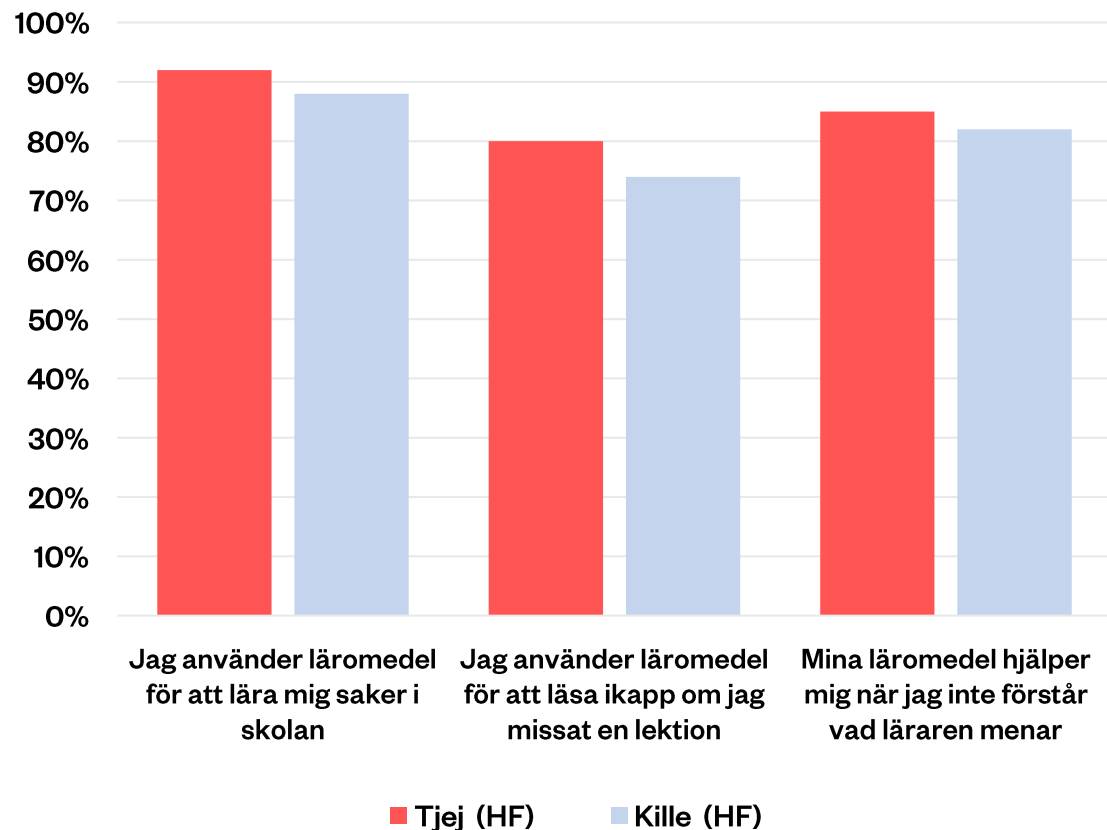
■ Stämmer

■ Stämmer inte

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Både eleven själv och skolan använder läromedel

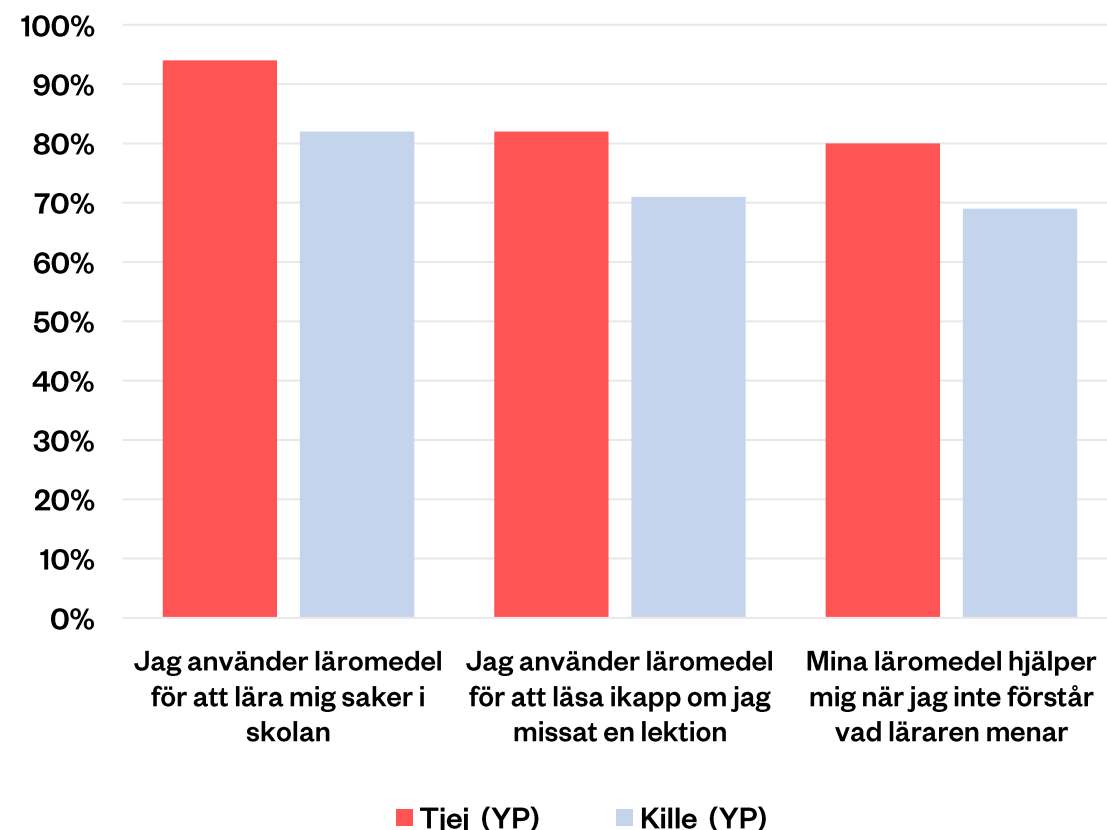
VAD STÄMMER FÖR ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM?

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Kön / Elev som själv och skolan använder läromedel Filter: Stämmer / Går HF program

VAD STÄMMER FÖR ELEVER PÅ YRKESPROGRAM?

Fråga: Vad av följande stämmer om dina läromedel?

Brytning: Kön / Elev som själv och skolan använder läromedel Filter: Stämmer / Går YP

KAPITEL 3

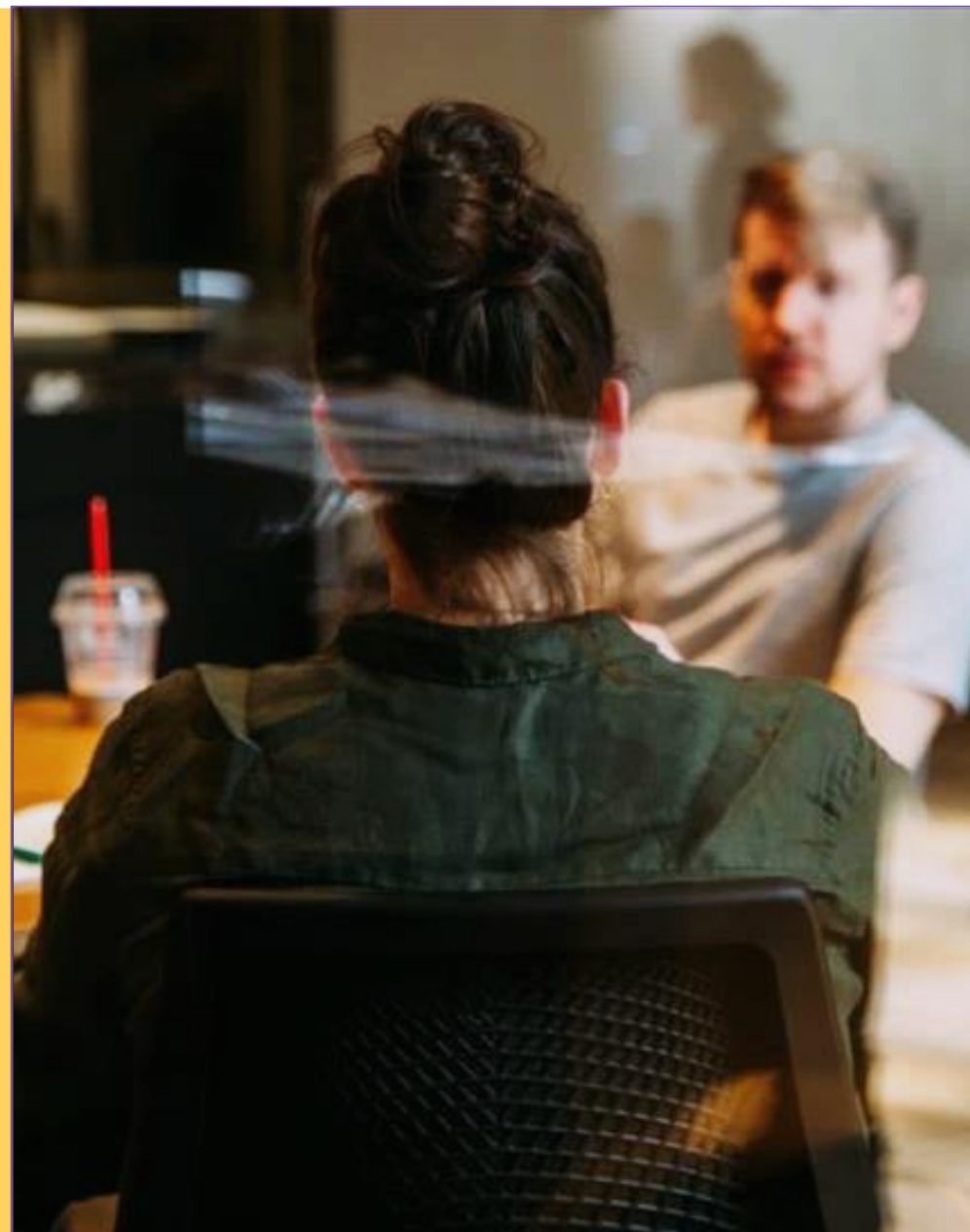
LÄROMEDEL: PROBLEM OCH KONSEKVENSER

KAPITEL 3

PROBLEM OCH KONSEKVENSER

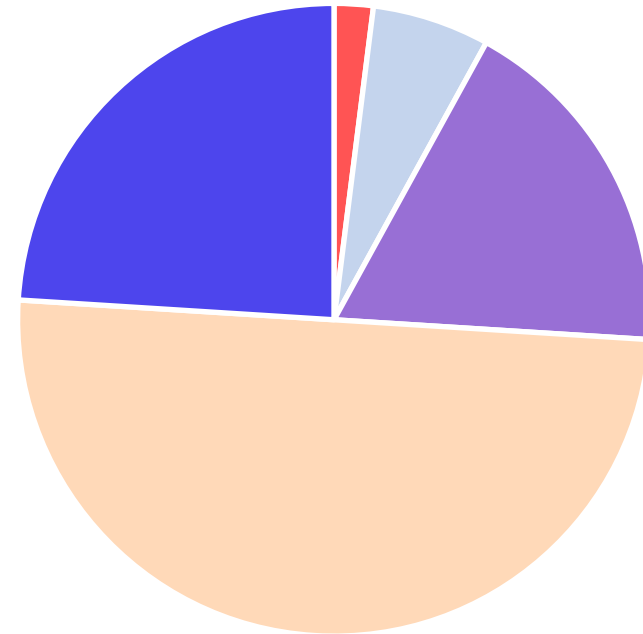
Avslutningsvis vänder vi oss till de lite dystrare frågorna som studien kikat på, nämligen de som rör elevers brist på läromedel och vilka negativa konsekvenser detta har för dem.

I rapportens sista kapitel så konstaterar vi helt enkelt att det finns en stor skillnad bland unga om hur mycket problem de upplever med läromedel, samt vilka konsekvenser detta får. Det som förenar unga idag är främst att de är väldigt olika varandra, och det ser vi tydligt när vi gräver djupare i frågan. Det är dock tydligt att många unga där ute upplever problem med deras läromedel, och att detta även är något som gör det svårare för dem att lära sig och hänga med i skolan.

PROBLEM MED LÄROBÖCKER ÄR NÅGOT SOM INTRÄFFAR - MEN INTE HELA TIDEN

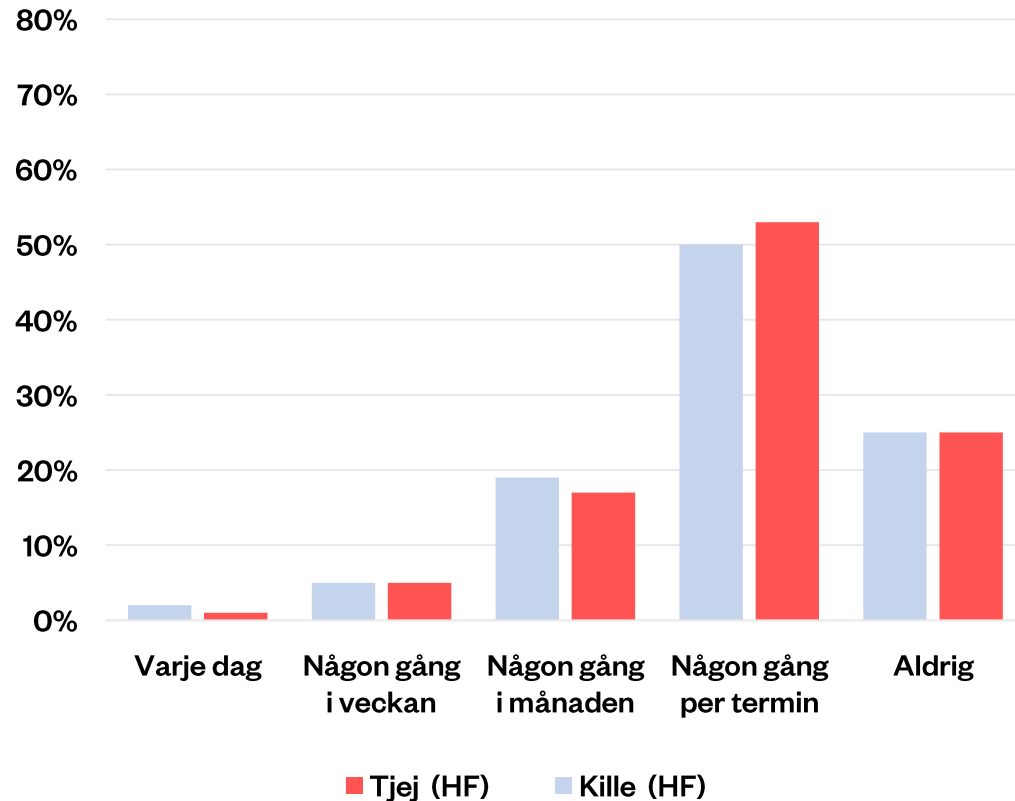

- Varje dag
- Någon gång/vecka
- Någon gång/månad
- Någon gång/termin
- Aldrig

Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina läroböcker?

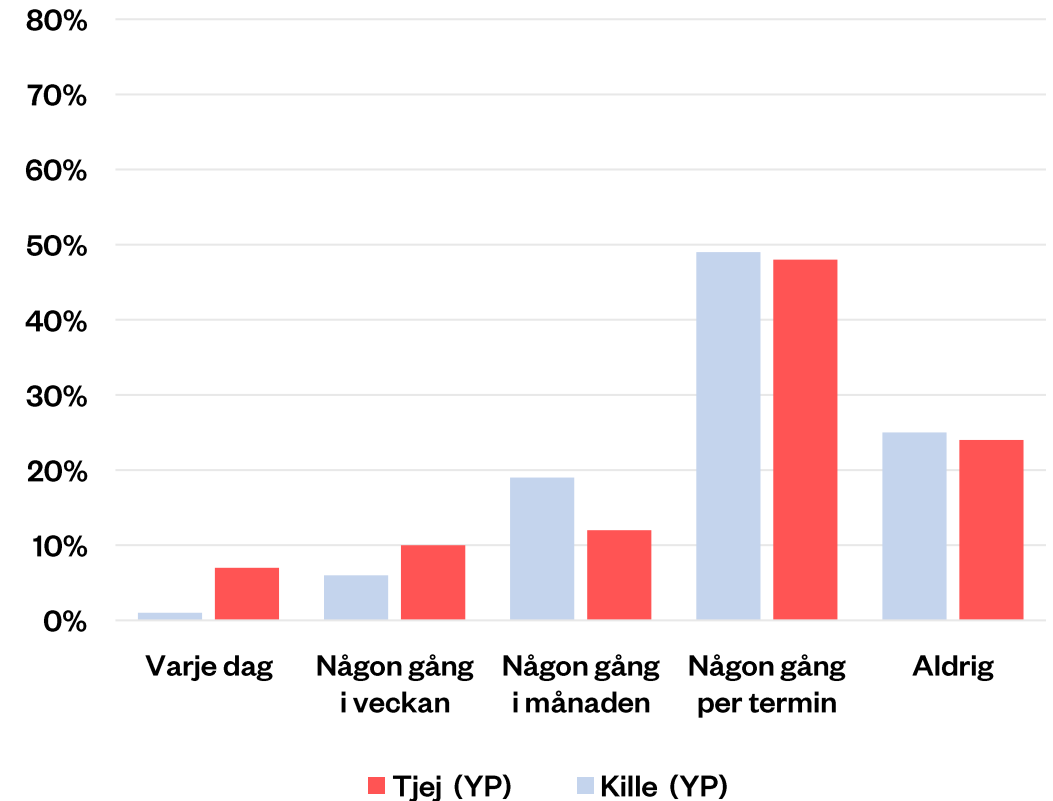
Brytning: Skolan använder läroböcker

ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM OM LÄROBOKSPROBLEM

Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina läroböcker?
 Brytning: Kön Filter: Skolan använder läroböcker / Går HF program

ELEVER PÅ YRKESPROGRAM OM LÄROBOKSPROBLEM

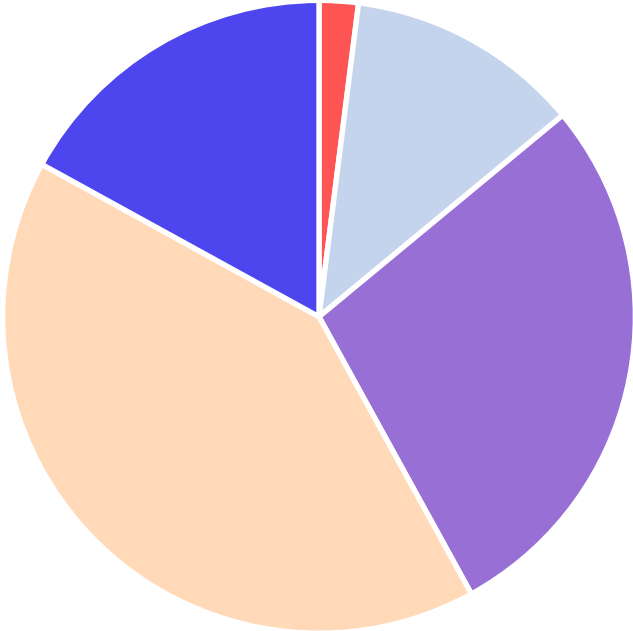
Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina läroböcker?
 Brytning: Kön Filter: Skolan använder läroböcker / Går YP

UNGA UPPLIVER OFTARE PROBLEM MED DIGITALA LÄROMEDEL ÄN LÄROBÖCKER

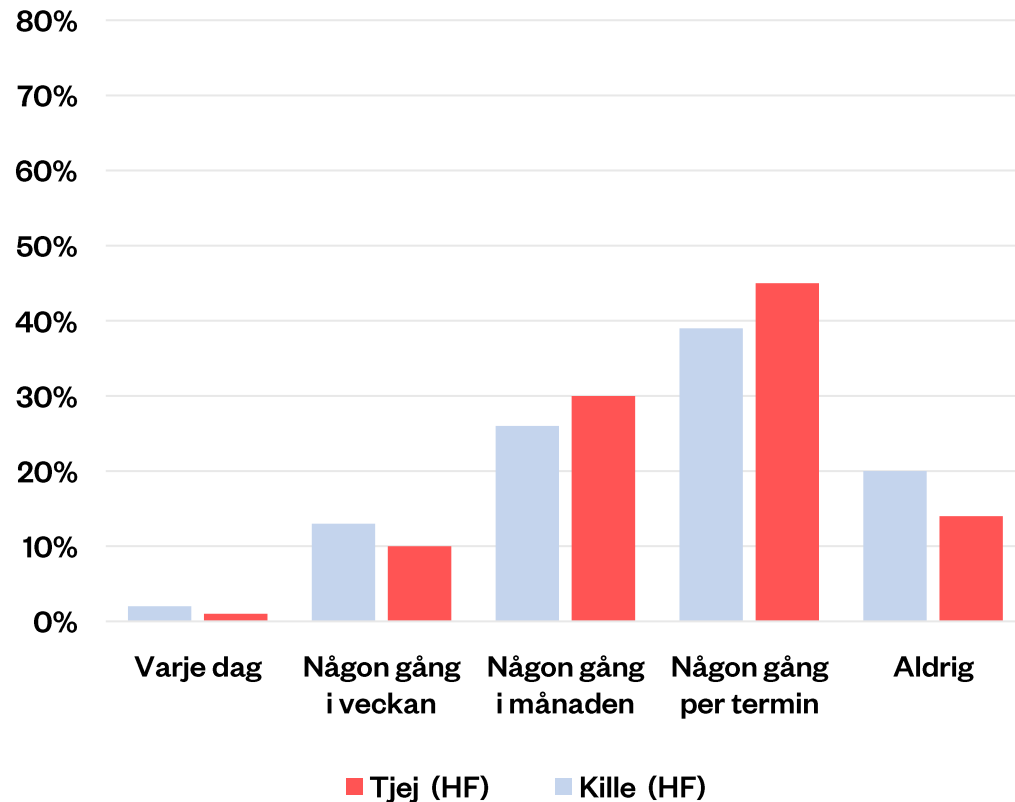
HUR OFTA UPPLEVER DU PROBLEM MED DINA DIGITALA LÄROMEDEL?

- Varje dag
- Någon gång/vecka
- Någon gång/månad
- Någon gång/termin
- Aldrig

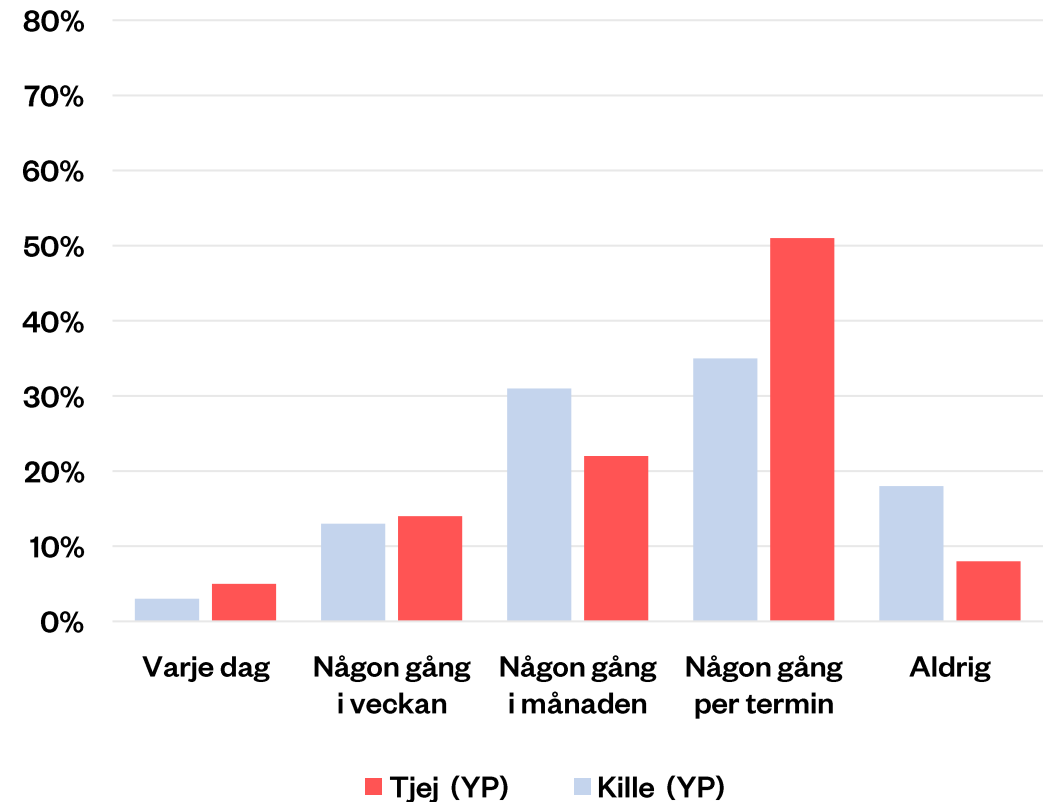
Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina digitala läromedel?
Brytning: Skolan använder digitala läromedel

ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM OM PROBLEM MED DIGITALA LÄROMEDEL

Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina digitala läromedel?
Brytning: Kön Filter: Skolan använder digitala läromedel / Går HF program

ELEVER PÅ YRKESPROGRAM OM PROBLEM MED DIGITALA LÄROMEDEL

Fråga: Hur ofta upplever du problem med dina digitala läromedel?
Brytning: Kön Filter: Skolan använder digitala läromedel / Går YP

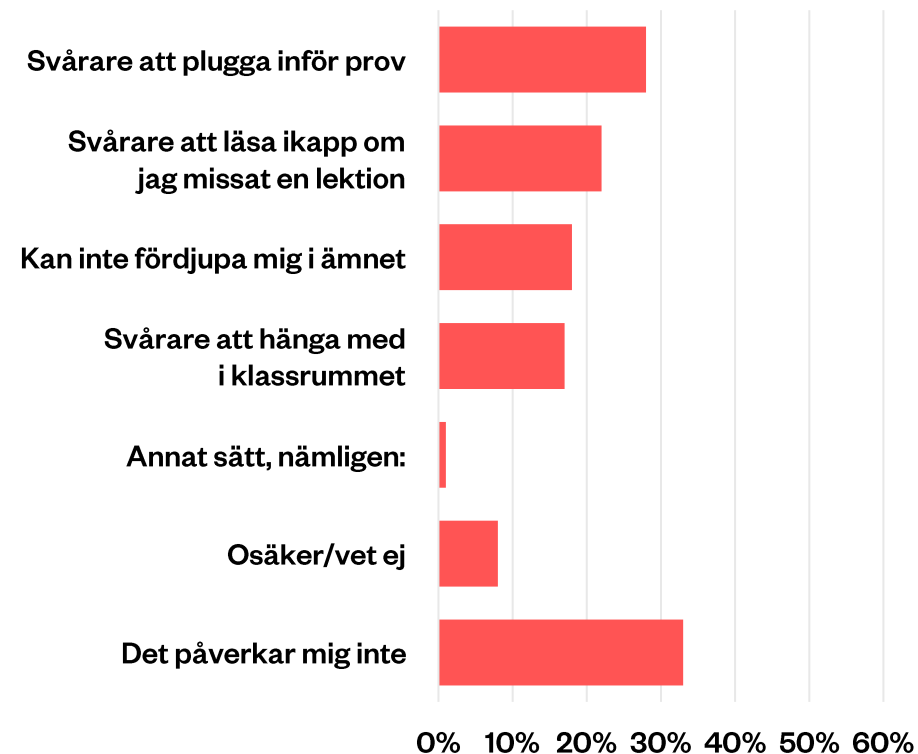
**TJEJER UPPLEVER OFTARE
PROBLEM MED DIGITALA
LÄROMEDEL JÄMFÖRT MED
KILLAR, SPECIELLT PÅ YP.**

KAPITEL 3

Tre av sju elever får inte läromedel i alla ämnen av skolan. Störst konsekvenser får elever på yrkesprogram där läromedelsfrånvaron gör det svårare att läsa ikapp ifall man missat en lektion.

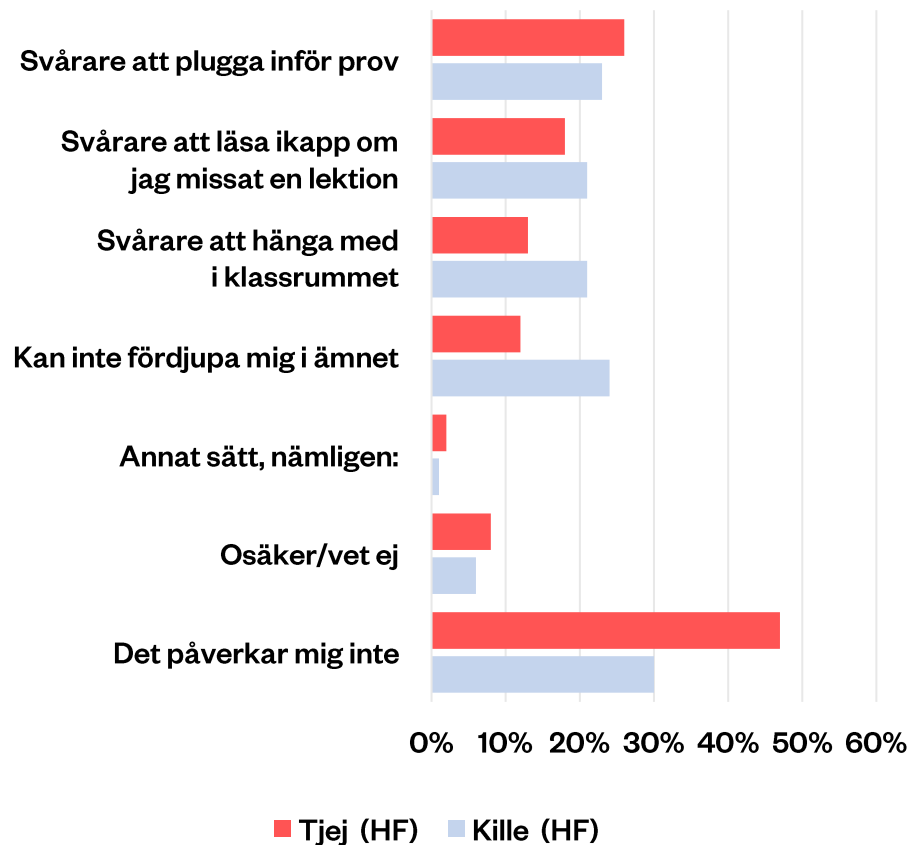
43%

DE SOM INTE FÅR LÄROMEDEL HAR PROBLEM ATT STUDERA UTANFÖR KLASSRUMMET

Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen av din skola, hur påverkar det dig/dina studier? Brytning: Får inte läromedel i alla ämnen.

ELEVER PÅ HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE PROGRAM OM PROBLEM MED DIGITALA LÄROMEDEL

Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen av din skola, hur påverkar det dig/dina studier? Brytning: Kön Filter: Får inte läromedel i alla ämnen / Går HF program

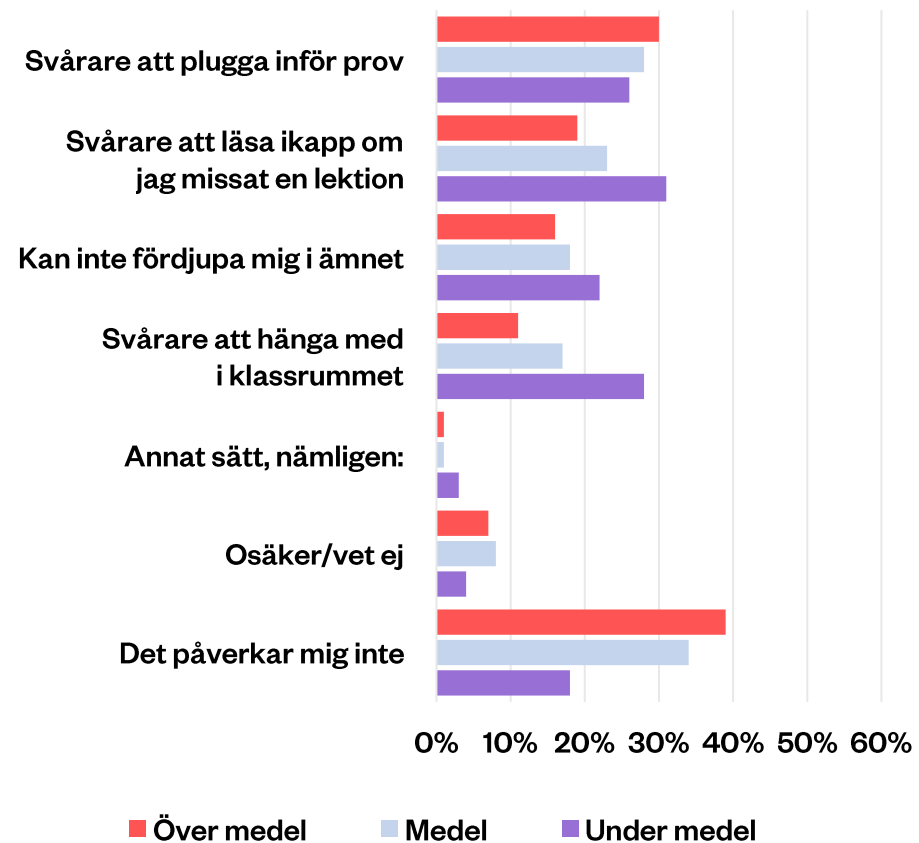
ELEVER PÅ YRKESPROGRAM OM PROBLEM MED DIGITALA LÄROMEDEL

Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen av din skola, hur påverkar det dig/dina studier? Brytning: Kön Filter: Får inte läromedel i alla ämnen / Går YP

ELEVER UPPVÄXTA MED SÄMRE EKONOMISKA FÖRHÅLLANDEN PÅVERKAS MER I SINA STUDIER

Fråga: Du har svarat att du inte får läromedel i alla ämnen av din skola, hur påverkar det dig/dina studier? Filter: Får inte läromedel i alla ämnen Brytning: Upplevd familjeekonomi

SAMMANFATTNING

- Drygt hälften av alla elever uppger att de inte får läromedel i alla ämnen av sin skola. Unga vars familj har sämre ekonomi upplever i högre grad att de inte får läromedel av sin skola.
- 9 av 10 unga tycker att läromedel är viktiga, och mer än hälften att de är väldigt viktiga.
- Elever uppskattar digitala läromedel lika mycket som skolböcker. Dock finns det tydliga könsskillnader i att tjejer uppskattar läroböcker i högre grad, medan killar generellt föredrar digitala läromedel.
- 3 av 4 unga uppger att de någon gång upplever problem med sina läroböcker. Mer än 4 av 5 uppger detsamma för digitala läromedel.
- Den största negativa konsekvensen av läromedelsproblemen är att studera inför prov, vilket 3 av 10 uppger.
- Var tredje elev med sämre familjeekonomi anger att läromedelsbristen gör det svårare att hänga med i klassrummet och att det blir svårare att läsa ikapp om man missat en lektion. Motsvarande siffra för de med god familjeekonomi är 2 av 10, respektive 1 av 10.

Läromedelsförfattarna